Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO SPRENDIMAS (devintoji kolegija)

2018 m. lapkričio 8 d.*

„Viešoji tarnyba – ECB darbuotojai – Vertinimo procedūra – (2015 m.) tarnybinės veiklos vertinimo ataskaita – Galimybė vertinimo pokalbyje dalyvauti kartu su profesinės sąjungos atstovu – Vertintojo objektyvumo ir nešališkumo taisyklių pažeidimas – Atlyginimas – Sprendimas, kuriuo atsisakoma padidinti darbo užmokestį – Įrodymų priimtinumas – Darbuotojo ir jo „ugdančiojo vadovo“ elektroninis susirašinėjimas iš darbinės elektroninio pašto dėžutės – Atsakomybė“

Byloje T-827/16

QB, Europos Centrinio Banko darbuotoja, atstovaujama advokato L. Levi,

ieškovė,

prieš

Europos Centrinį Banką (ECB), atstovaujamą F. Von Lindeiner ir B. Ehlers, padedamų advokato B. Wägenbaur,

atsakovą,

dėl pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 50a straipsnį ir prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos [C]entrinio [B]anko statuto 36.2 straipsnį pateikto prašymo, pirma, panaikinti ieškovės vertinimo už 2015 m. laikotarpį ataskaitą ir ECB 2015 m. gruodžio 15 d. sprendimą, kuriuo atsisakoma padidinti ieškovės darbo užmokestį, prireikus panaikinti 2016 m. gegužės 2 d. ir 2016 m. rugsėjo 15 d. ECB sprendimus atmesti atitinkamai ieškovės prašymą dėl peržiūros administracine tvarka ir skundą, ir, antra, atlyginti ieškovės patirtą žalą

BENDRASIS TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas S. Gervasoni, teisėjai K. Kowalik-Bańczyk ir C. Mac Eochaidh (pranešėjas),

kancleris E. Coulon,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

1 Europos Centriniame Banke (ECB) ieškovė QB pradėjo dirbti 2001 m. kovo 1 d. Nuo savo įdarbinimo banke ji atliko įvairias pareigas.

2 Nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2017 m. sausio 31 d. ji ėjo [*konfidencialu*] [1] pareigas „[*konfidencialu*]“ generalinio direktorato [*konfidencialu*] direkcijos [*konfidencialu*] padalinyje (toliau – DIV / [*konfidencialu*]).

3 Iš bylos medžiagos matyti, kad ieškovė atliko daug veiksmų, siekdama nebūti įdarbinta DIV / [*konfidencialu*] arba siekdama būti perkelta po jos įdarbinimo šiame padalinyje. Ieškovės vertinimo ataskaitoje už vertinimo laikotarpį nuo 2013 m. rugsėjo 1 d. iki 2014 m. rugpjūčio 31 d. (toliau – 2014 m. vertinimo ataskaita) nurodyta, kad ji neketino likti dirbti DIV / [*konfidencialu*] ir kad tiek ji, tiek viršininkai ketino ieškoti jos perkėlimo viduje galimybių. Be to, iš minėtos ataskaitos matyti, kad DIV / [*konfidencialu*] viršininkai iš pradžių sutiko sumažinti jos darbo krūvį, kad būtų sudarytos geresnės galimybės atlikti veiksmus dėl perkėlimo. Kadangi jie nebuvo veiksmingi, laipsniškai jai buvo skiriamos naujos užduotys, siekiant ją visapusiškai įtraukti į DIV / [*konfidencialu*] darbą. 2015 m. vasario 5 d. ieškovė pateikė prašymą dėl 2014 m. vertinimo ataskaitos peržiūros administracine tvarka ir vidaus teisių gynimo priemonėmis (prašymu dėl peržiūros administracine tvarka, vėliau – skundu) ginčijo su ja susijusį sprendimą dėl 2014 m. kasmetinės atlyginimų ir priedų peržiūros procedūros (*Annual Salary and Bonus Review*, toliau – ASBR).

4 Šis ieškinys susijęs su laikotarpiu, kuriuo ieškovė buvo įdarbinta DIV/[*konfidencialu*], konkrečiau – su vertinimo laikotarpiu nuo 2014 m. rugsėjo 1 d. iki 2015 m. rugpjūčio 31 d. (toliau – 2015 m. vertinimo laikotarpis), dėl kurio parengta 2015 m. vertinimo ataskaita (toliau – ginčijama vertinimo ataskaita). 2015 m. vertinimo laikotarpiu ieškovės viršininkai DIV / [*konfidencialu*] buvo padalinio vadovo pavaduotojas [*konfidencialu*] (toliau – vertintojas Nr. 1) ir padalinio vadovė [*konfidencialu*] (toliau – vertintoja Nr. 2). Iki 2015 m. balandžio 15 d. ieškovė dirbo prižiūrint šiems dviem asmenims. Laikotarpiu nuo 2015 m. balandžio 15 d. iki liepos 15 d. ieškovė buvo deleguota dirbti [*konfidencialu*] GD (toliau – [*konfidencialu*] GD) [*konfidencialu*] padalinyje, vadovaujant [*konfidencialu*] ir šio padalinio vadovei [*konfidencialu*] (toliau – vertintoja Nr. 3). Vėliau ji vėl dirbo DIV / [*konfidencialu*].

5 2015 m. balandžio 10 d. vyko laikotarpio vidurio vertinimas (toliau –laikotarpio vidurio pokalbis), kuriame dalyvavo vertintojas Nr. 1, kaip pirmasis vertintojas, ir ieškovė. Iš šio susitikimo protokolo matyti, kad vertintojas Nr. 1 laikėsi nuomonės, jog ieškovė dėdavo mažiau pastangų įvairioms savo užduotims atlikti; jis pažymėjo, kad ji [*konfidencialu*] darbus atlikdavo nenoriai ir vėluodama, taip pat jai reikėdavo papildomo laiko *ad hoc* užduočiai [*konfidencialu*] srityje atlikti, kurio nebuvo prašyta. Savo ruožtu ieškovė dar kartą pakartojo pageidaujanti palikti DIV / [*konfidencialu*] ir laikėsi nuomonės, kad kai kurios jai pavestos užduotys neatitiko jos profilio ir negerino galimybių kilti karjeros laiptais, taip pat, kad ji dėjo vienodas pastangas atlikdama visas užduotis. Iš minėto protokolo nematyti jokios įtampos. Vertintojas Nr. 1 prisimena darnų pokalbį, tačiau 2015 m. lapkričio mėnesį ieškovė pažymėjo, kad laikotarpio vidurio pokalbis jai kėlė didelį stresą.

6 2015 m. rugsėjo 28 d. ieškovė iš pradžių priėmė kvietimą į vertinimo pokalbį dėl 2015 m. vertinimo laikotarpio, kurį vertintojas Nr. 1 pasiūlė rengti 2015 m. spalio 7 d. Vėliau ji informavo vertintoją Nr. 1 apie savo norą, kad per vertinimo pokalbį jai padėtų tuometinis *International and European Public Services Organisation (IPSO)* (Tarptautinių ir Europos viešųjų paslaugų organizacijų darbuotojų

1 Konfidencialūs duomenys neskelbiami.

profesinė sąjunga) atstovas ir pirmininkas L. Vertintojas Nr. 1 į šį prašymą atsakė pažymėdamas, kad atsižvelgiant į tai, jog nėra teisinio pagrindo, pagal kurį pokalbyje būtų leidžiama dalyvauti trečiajam asmeniui, jis negali leisti L. dalyvauti jos vertinimo pokalbyje.

7 2015 m. spalio 6 d. ieškovė nurodė nepritarianti vertintojo Nr. 1 atsakymui. Ji manė, kad prieš kelis mėnesius jos pradėta skundo procedūra įrodo, kad buvo susiklosčiusi konfliktinė situacija. Ieškovė tvirtina, kad taikomos ECB įdarbinimo sąlygų ir tarp ECB ir IPSO sudaryto susitarimo protokolo nuostatos.

8 Nepaisydama vertintojo Nr. 1 nurodymų, 2015 m. spalio 7 d. ieškovė atvyko į vertinimo pokalbį kartu su L., tačiau galiausiai nusprendė nedalyvauti susitikime, nes vertintojas Nr. 1 nesutiko, kad jame dalyvautų L.

9 Tą patį vakarą ieškovė nusiuntė vertintojai Nr. 3 savo pastabas dėl vertinimo, kurį ši atliko dėl jos delegavimo, pažymėdama mananti, kad šiam vertinimui įtakos turėjo netinkamas vertintojos Nr. 3 ir vertintojos Nr. 2 tarpusavio bendravimas, vykęs iki delegavimo. Ginčijamos vertinimo ataskaitos 3.3.1 punkte vertintoja Nr. 3 pažymėjo, kad per delegavimo laikotarpį nevienodai buvo suprantamos ieškovei pavedamos užduotys ir kad delegavimas nepateisino lūkesčių.

10 Antrasis pokalbis buvo numatytas 2015 m. spalio 15 d.

11 2015 m. spalio 12 d. ieškovė dar kartą nurodė norinti, kad jos vertinimo pokalbyje dalyvautų L., ir pažymėjo mananti, jog DIV / [*konfidencialu*] viršininkai akivaizdžiai darė poveikį vertintojos Nr. 3 vertinimui.

12 2015 m. spalio 13 d. vertintojas Nr. 1 pakartojo, kad vertinimo pokalbis sukurtas taip, kad turėtų vykti tarp dviejų šalių – vertintojo ir vertinamo asmens. Jis pažymėjo, kad L. pasidomės klausimu, ar jo dalyvavimas yra suderinamas su „gairėmis“, ir kad buvo sutarta, jog teigiamo atsakymo atveju apie tai jis bus informuotas. Be šio išaiškinimo, vertintojas Nr. 1 tikėjosi, kad šis 2015 m. spalio 15 d. vertinimo pokalbis vyks tik dalyvaujant dviem šalims.

13 2015 m. spalio 15 d., t. y. dieną, kurią buvo suplanuotas vertinimo pokalbis, ieškovė paprašė vertintojo Nr. 1 jį atidėti, kol bus gautas ECB vykdomosios valdybos atstovo P., atsakingo už personalo klausimus, į kurį L. kreipėsi dėl savo dalyvavimo vertinimo pokalbyje, atsakymas. Ieškovė pažymėjo, kad laikotarpio vidurio pokalbis jai kėlė didelį stresą ir kad ji nesutinka to patirti dar kartą.

14 2015 m. spalio 22 d. vertintojas Nr. 1 nurodė ketinantis palaukti išaiškinimo ir kartu priminė, kad vertinimo procedūroje numatytas visų šalių pastabų, įskaitant antrojo vertintojo pastabas, parsisiuntimo terminas baigiasi tų metų lapkričio 15 d.

15 2015 m. lapkričio 3 d. elektroniniu laišku vertintojui Nr. 1, kurio kopija buvo nusiųsta „Žmogiškųjų išteklių“ GD (toliau – Ž-GD) atstovei ir L., ieškovė pakartojo, kad laikotarpio vidurio pokalbis jai sukėlė stresą. Ji pateikė tam tikras pastabas dėl su jos darbu susijusios kritikos, kurią pateikė vertintojas Nr. 1. Ji pakartojo ginčijanti šią kritiką ir šiuos kaltinimus, taip pat nurodė, kad jaučiasi taip, jog prie jos priekabiaujama, ir ji yra „vykdomos viktimizacijos“ taikinys, be to, DIV / [*konfidencialu*] viršininkai, reaguodami į skundus, kuriuos ji anksčiau yra pateikusi, ir į prašymą, kad per vertinimo pokalbį jai padėtų personalo atstovas, bandė parengti bylą prieš ją.

16 2015 m. lapkričio 4 d. vertintojas Nr. 1 paprašė, kad Ž-GD atstovė išnagrinėtų atvejį žmogiškųjų išteklių požiūriu.

17 2015 m. lapkričio 6 d. vertintojas Nr. 1 priminė ieškovei, kad liko nedaug laiko iki vertinimo procedūroje nustatytų terminų pabaigos. Negavus prašyto išaiškinimo, o ieškovei nepanorus dalyvauti dvišaliame vertinimo pokalbyje, jis ją informavo, kad jos vertinimą įkels 2015 m. lapkričio 10 d. vakare be pokalbio su ja ir kad 2015 m. lapkričio 11 d. ji turės galimybę jam pateikti savo pastabas dėl faktinių aplinkybių, tada vertinimo ataskaitos projektą jis nusiųs vertintojai Nr. 2.

18 2015 m. lapkričio 10 d., sutarus su ieškove ir jos viršininkais, Ž-GD pradėjo neformalią procedūrą, kuria siekiama išnagrinėti ginčijamą elgesį ir veiksmus (toliau – procedūra dėl orumo darbe). Iš elektroninio laiško, kuriuo vertintojas Nr. 1 ir ieškovė kviečiami dalyvauti minėtoje procedūroje, matyti, kad dėl šios procedūros vertinimo procesas nėra stabdomas. Reikia pažymėti, kad 2016 m. vasario 15 d. išvadoje, pateiktoje po šios procedūros, nėra jokios objektyvios informacijos, kuri leistų galvoti apie orumo darbe pažeidimą.

19 2015 m. lapkričio 11 d. vertintojas Nr. 1 paprašė ieškovės pateikti savo pastabas dėl jo įkelto vertinimo prieš šį perduodant vertintojai Nr. 2; jį numatyta perduoti 2015 m. lapkričio 12 d. vakare.

20 2015 m. lapkričio 12 d. ieškovė pateikė savo pastabas dėl vertintojo Nr. 1 atlikto vertinimo, jose ginčijo tam tikrus punktus. Ji darkart nurodė jautusi, kad prie jos priekabiaujama, pakartojo esanti „vykdomos viktimizacijos“ taikinys ir darsyk tvirtino susidariusi įspūdį, kad jos viršininkai bandė parengti bylą prieš ją.

21 2015 m. lapkričio 13 d. vertintojas Nr. 1 elektroniniu laišku atsakė ieškovei nepritariantis jos pateiktai nuomonei. Forma buvo perduota vertintojai Nr. 2, kad ši ją papildytų savo vertinimu, ir tai ji padarė tą pačią dieną, ieškovei primindama, kad ši turi laiko iki 2015 m. lapkričio 15 d. pridėti savo galutines pastabas ir užbaigti 2015 m. vertinimo procedūrą.

22 Iš esmės ginčijamos vertinimo ataskaitos 5.1 punkte vertintojas Nr. 1 pažymėjo, kad atlikto darbo kiekis ir kokybė nėra tokie, kurių buvo galima tikėtis iš [*konfidencialu*]. Kiek tai susiję su pagrindine „analizės“ kompetencija, jis atskleidė, kaip skiriasi kompetencija ieškovei atliekant skirtingas užduotis, ir nurodė, kad tikėjosi, jog ji bus savarankiškesnė ir labiau įsitraukusi. Kalbėdamas apie „iniciatyvos / įsitraukimo“ kompetenciją vertintojas Nr. 1 pažymėjo, kad ieškovė nėra pakankamai įsitraukusi į darbą vienoje iš pagrindinių jos užduočių kategorijų, dėl to yra trūkumų dėl jos darbo kiekio, kokybės ir atlikimo laiku. Dėl „darbo komandoje“ vertintojas Nr. 1 konstatavo, kad tarpusavio paramos požiūriu nėra pusiausvyros. Jo lūkesčiai, paminėti atliekant 2014 m. vertinimą, dėl visiško ieškovės integravimo į DIV / [*konfidencialu*] nebuvo įvykdyti. Dėl kito vertinimo laikotarpio vertintojas Nr. 1 pažymėjo, kad tikisi, jog ieškovė dės daugiau pastangų, įsitrauks į visą DIV / [*konfidencialu*] darbą ir maksimaliai prisidės prie padalinio darbo pgal savo funkcijas. Taip pat nurodyta, kad ieškovės užduotys ir tikslai apskritai nesikeis.

23 Vertintoja Nr. 2 ginčijamos vertinimo ataskaitos 5.2 punktą papildė savo vertinimu. Ji nurodė pritarianti vertintojo Nr. 1 vertinimui. Ji laikėsi nuomonės, kad ieškovė turėjo savo dėmesį sutelkti į darbus, susijusius su [*konfidencialu*], o ne į užduotį, susijusią su [*konfidencialu*]. Ji pažymėjo, kad ieškovė pati savo iniciatyva pasisiūlė prisidėti prie projekto [*konfidencialu*] srityje, nors jos viršininkai ją aiškiai informavo, kad šiuo klausimu daugiau nieko daryti nereikia. Vertintoja Nr. 2 taip pat nurodė trūkumus dėl lankstumo, iniciatyvos, integravimosi į komandą ir darbo kokybės. Ji pažymėjo, kad tikisi, jog ieškovė pagerins savo darbo rezultatus, maksimaliai prisidės prie padalinio darbo pagal savo funkcijas ir atliks pavyzdinį darbą, vykdydama jai patikėtas funkcijas. Galiausiai vertintoja Nr. 2 pabrėžė, kad ieškovė turėjo didinti savo veiksmingumą ir galėjo dirbti sąžiningiau, nes imdamasi tam tikrų iniciatyvų dažnai apeidavo savo viršininkus.

24 2015 m. gruodžio 8 d. ieškovė 5.3 punkte pateikė savo pastabas dėl ginčijamos vertinimo ataskaitos, ginčydama jai pateiktą kritiką.

25 Ginčijama vertinimo ataskaita galutinai buvo patvirtinta 2016 m. vasario 3 d.

26 2016 m. sausio 6 d. ieškovė pranešė apie atsisakymą susitikti su savo viršininkais, kad jai būtų perduotas su ja susijęs ECB sprendimas dėl 2015 m. ASBR procedūros (toliau – sprendimas dėl 2015 m. ASBR). Atsižvelgiant į šį atsisakymą, sprendimas dėl 2015 m. ASBR jai buvo perduotas paštu. Minėtame sprendime pažymėta, kad atsižvelgiant į tai, jog ieškovės darbo rezultatai yra netinkami, jai darbo užmokestis nepadidintas. 2016 m. sausio 7 d. viršininkas informavo ją elektroniniu paštu, kad, kaip ir vertinimo pokalbis, sprendimo dėl 2015 m. ASBR perdavimas yra vienas iš reguliaraus darbuotojų ir viršininko bendravimo veiksmų, kuriuose IPSO dalyvavimas yra netikslingas. Ieškovės viršininkas nurodė esantis pasirengęs su ja susitikti ir paaiškinti minėto sprendimo aplinkybes.

27 2016 m. kovo 4 d. pateikusi prašymą dėl peržiūros administracine tvarka ieškovė užginčijo ginčijamą vertinimo ataskaitą ir sprendimą dėl 2015 m. ASBR; šis prašymas buvo atmestas 2016 m. gegužės 2 d. sprendimu.

28 2016 m. birželio 28 d. ieškovė pateikė skundą dėl jos prašymo peržiūrėti administracine tvarka atmetimo. Šis skundas buvo atmestas 2016 m. rugsėjo 15 d. ECB pirmininko sprendimu.

Procesas ir šalių reikalavimai

29 2016 m. lapkričio 24 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai pateiktu pareiškimu ieškovė pareiškė šį ieškinį.

30 Gavęs ieškovės pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 66 straipsnį pateiktą prašymą, 2017 m. sausio 17 d. sprendimu šis teismas patenkino prašymą dėl anonimiškumo ir nusprendė šio sprendimo viešoje versijoje neatskleisti ieškovės pavardės.

31 Kadangi bylos šalys nepateikė prašymo surengti teismo posėdį pagal Procedūros reglamento 106 straipsnio 1 dalį, Bendrasis Teismas (devintoji kolegija), manydamas, kad bylos medžiagoje yra pakankamai informacijos, pagal Procedūros reglamento 106 straipsnio 3 dalį nusprendė nagrinėti ieškinį be žodinės proceso dalies.

32 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:

– pripažinti šį ieškinį priimtinu ir pagrįstu,

– dėl to:

  – panaikinti ginčijamą vertinimo ataskaitą ir sprendimą dėl 2015 m. ASRB,

  – prireikus panaikinti 2016 m. gegužės 2 d. ir rugsėjo 15 d. sprendimus atmesti atitinkamai ieškovės pateiktus prašymą dėl peržiūros administracine tvarka ir skundą,

  – įpareigoti ECB atlyginti neturtinę žalą, *ex aequo et bono* įvertintą 15 000 EUR,

  – priteisti iš ECB visas bylinėjimosi išlaidas.

33 ECB Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį,

– priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

34 Grįsdama savo reikalavimą panaikinti ginčijamą vertinimo ataskaitą ieškovė pateikia tris pagrindus, grindžiamus, pirma, ECB vertinimo vadovo (*Guide to the ECB appraisal*), teisės į gynybą ir rūpestingumo pareigos pažeidimu, nes, be kita ko, ECB atsisakė jai suteikti galimybę vertinimo pokalbyje dalyvauti kartu su profesinės sąjungos atstovu, antra, objektyvumo ir nešališkumo taisyklių ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio pažeidimu, be kita ko, dėl to, kad vertintojos Nr. 2 teiginiai jos atžvilgiu rodo, kad ši vertintoja nesugebėjo atlikti savo, kaip vertintojos, užduoties objektyviai ir nešališkai, ir, trečia, akivaizdžiomis vertinimo klaidomis.

35 Grįsdama savo reikalavimą panaikinti sprendimą dėl 2015 m. ASBR, ieškovė pateikia du pagrindus, iš kurių pirmasis grindžiamas ginčijamos vertinimo ataskaitos, kuria paremtas sprendimas dėl 2015 m. ASBR, neteisėtumu, o antras – su ASBR susijusių gairių, pateiktų ECB dokumente „The Annual Salary and Bonus Review“, ir Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio pažeidimu, nes sprendimas dėl 2015 m. ASBR yra nemotyvuotas, o ji nebuvo prieš tai išklausyta.

36 Ieškovė nepateikia konkrečių pagrindų dėl reikalavimo panaikinti 2016 m. gegužės 2 d. ir rugsėjo 15 d. sprendimus, kuriais atmetami atitinkamai jos prašymas dėl peržiūros administracine tvarka ir skundas.

Dėl reikalavimo panaikinti 2016 m. gegužės 2 d. ir rugsėjo 15 d. sprendimus, kuriais atmetami atitinkamai prašymas dėl peržiūros administracine tvarka ir skundas

37 Reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją reikalavimas panaikinti, formaliai pateiktas dėl sprendimo atmesti skundą, reiškia, kad į Bendrąjį Teismą kreipiamasi dėl teisės akto, dėl kurio buvo pateiktas skundas, jeigu šio reikalavimo turinys nėra savarankiškas (šiuo klausimu žr. 1989 m. sausio 17 d. Sprendimo *Vainker / Parlamentas*, 293/87, EU:C:1989:8, 8 punktą ir 2006 m. balandžio 6 d. Sprendimo *Camós Grau / Komisija*, T-309/03, EU:T:2006:110, 43 punktą).

38 Šiuo atveju, atsižvelgiant į tai, kad 2016 m. gegužės 2 d. ir rugsėjo 15 d. sprendimais, kuriais atmetami atitinkamai prašymas dėl peržiūros administracine tvarka ir skundas, tik patvirtinama ginčijama vertinimo ataskaita ir sprendimas dėl 2015 m. ASBR, reikia konstatuoti, kad reikalavimo dėl 2016 m. gegužės 2 d. ir rugsėjo 15 d. sprendimų panaikinimo turinys yra nesavarankiškas, todėl nereikia priimti sprendimo konkrečiai dėl šio reikalavimo, net jei nagrinėjant ginčijamos vertinimo ataskaitos teisėtumą reikės atsižvelgti į minėtų sprendimų motyvus (šiuo klausimu žr. 2009 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Komisija / Birkhoff*, T-377/08 P, EU:T:2009:485, 58 ir 59 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

Dėl reikalavimo panaikinti ginčijamą vertinimo ataskaitą

Dėl pirmojo pagrindo, grindžiamo ECB vertinimo vadovo, teisės į gynybą ir rūpestingumo pareigos pažeidimu

39 Ieškovė tvirtina, kad ECB vertinimo vadovas pažeistas dėl trijų priežasčių, grindžiamų, pirma, tariamu dialogo nebuvimu nesant vertinimo pokalbio, taip pažeidžiant jos teisę į gynybą; antra, tuo, kad ginčijamoje vertinimo ataskaitoje tariamai nenurodytos tobulėjimo galimybės ir nenustatyti uždaviniai, taip pažeidžiant rūpestingumo pareigą; ir, trečia, tariamu trečiojo viršininko indėlio rengiant ginčijamą vertinimo ataskaitą nebuvimu.

40 Kiek tai susiję su pirmojo pagrindo pirma dalimi, grindžiama ECB vertinimo vadovo pažeidimu, dialogo nebuvimu ir teisės į gynybą pažeidimu, ieškovė iš esmės tvirtina, kad pagal ECB vertinimo vadovą per vertinimo pokalbį ECB darbuotojai turi galimybę į pagalbą pasikviesti profesinės sąjungos atstovą ir kad atsisakęs jai leisti, kad toks asmuo dalyvautų šiame pokalbyje, vertintojas Nr. 1 iš jos faktiškai atėmė galimybę turėti vertinimo pokalbį, numatytą minėtame vadove, ir pažeidė jos teisę į gynybą.

41 ECB ginčija šiuos argumentus.

42 Šiuo klausimu pirmiausia kiek tai susiję su ECB vertinimo vadovo teisiniu pobūdžiu, reikia pažymėti, kad iš jurisprudencijos matyti, jog nors gairės negali būti kvalifikuojamos kaip teisės normos, kurių administracija turėtų paisyti, jos nustato elgesio taisykles, nurodančias taikytiną praktiką, nuo kurios tam tikru atveju administracija negali nukrypti nenurodydama priežasčių, atitinkančių vienodo požiūrio principą. Priimdama tokias elgesio taisykles ir pranešdama jas viešai paskelbiant, kad nuo šio momento taikys jas atvejams, kuriems skirtos šios normos, atitinkama institucija apriboja savo diskreciją ir negali nukrypti nuo šių taisyklių, nes priešingu atveju jai gali būti paskirta sankcija už bendrųjų teisės principų, pavyzdžiui, vienodo požiūrio ar teisėtų lūkesčių apsaugos, pažeidimą. Todėl negalima atmesti galimybės, kad tam tikromis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į jų turinį tokios visuotinai taikomos elgesio taisyklės gali turėti teisinį poveikį (šiuo klausimu žr. 2015 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Wahlström / Frontex*, T-653/13 P, EU:T:2015:652, 61 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; 2017 m. spalio 19 d. Sprendimo *Possanzini / Frontex*, T-686/16 P, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:734, 43 punktą).

43 Šiuo atveju, pirma, reikia pažymėti, kad ieškovė atsisakė dalyvauti vertinimo pokalbyje, nors pagal ECB vertinimo vadovą ji privalėjo tai padaryti. Minėtame vadove nurodyta, kad „vertinami asmenys privalo dalyvauti vertinimo pokalbyje ir iš viršininko gauti atsiliepimą“.

44 Antra, reikia pažymėti, kad iš ECB vertinimo vadovo teksto matyti, jog vertinimo pokalbiui turėtų susitikti tik vertinamas asmuo ir vertintojas. Iš tikrųjų minėtame vadove nurodyta:

„[I]š principo vertinimo pokalbiai turėtų būti dvišaliai, dalyvaujant pirmajam vertintojui ir vertinamam asmeniui. Jeigu dirbama taip, kad vertinamas asmuo yra atskaitingas daugiau nei vienam viršininkui, pirmasis vertintojas surenka kitų viršininkų vertinimus ir juos pateikia tam tikros formos. Prireikus, gali vykti papildomi vertinamo asmens ir kitų viršininkų vertinimo pokalbiai.“

45 Kaip tvirtina ECB, žodžiai „iš principo“ leidžia išskirti bendrą taisyklę ir išimtį. Nors pagal bendrą taisyklę vertinimo pokalbis turėtų būti dvišalis, neatmetama galimybė jame dalyvauti trečiajam asmeniui. Priešingai, nei teigia ieškovė, tai tikrai nereiškia, kad jame gali dalyvauti IPSO atstovas. Šiuo klausimu, kaip teigia ECB, atvejai, kai darbuotojas turi galimybę į pagalbą pasikviesti profesinės sąjungos atstovą, numatyti tam tikrose ECB vidinių taisyklių konkrečiose nuostatose, kurios visos yra susijusios su konfliktinėmis (individualus ginčas, administracinės peržiūros, skundų arba prašymų procedūra, administracinis tyrimas) arba kebliomis situacijomis (neformali ginčų sprendimo procedūra, susijusi su orumo darbe politika). Šių nuostatų santrauka pateikta ECB ir IPSO susitarimo protokolo 3 punkto d papunktyje „Pagalba darbuotojams“. Tarp nurodytų atvejų nėra vertinimo pokalbio. Šiuo atveju neginčijama, kad susitikimuose, susijusiuose su procedūra dėl orumo darbe, t. y. procedūra, kuri aiškiai nurodyta ECB ir IPSO susitarimo protokolo 3 punkto d papunktyje, L. galėjo dalyvauti kartu su ieškove. Be to, iš bylos medžiagos matyti, kad ieškovė ir vertintojas Nr. 1 faktiškai galėjo pasinaudoti galimybėmis, numatytomis ECB vertinimo vadove tais atvejais, kai „kyla susirūpinimas arba rimtų problemų“, t. y. gauti Ž-GD ir personalo atstovo patarimus.

46 Ieškovės argumentas, kuriuo remiantis patikimo asmens dalyvavimas kartu yra praktika, kurios laikomasi kitose institucijose, to nereglamentuojant konkrečiu dokumentu, niekaip nepaneigia šios analizės. Pirma, šiuo klausimu ieškovė nepateikia jokio įrodymo. Antra, nenustatyta, kad ši praktika būtų naudojama ne tik konfliktinėse situacijose, kaip antai situacijose, kurios gali susiklostyti taikant tvarką neišmanymo atvejais arba drausmines procedūras. Be to, šios analizės nepaneigia tai, kad 2017 m. sausio mėnesį ECB pasiūlė ieškovei pakviesti kartu dalyvauti nešališką stebėtoją, patarėją medicinos ar socialiniais klausimais, atsižvelgiant į jos [*konfidencialu*].

47 Antra, reikia pažymėti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją vertinimo ataskaita negali būti galutinai patvirtinta nesuteikus atitinkamam pareigūnui galimybės būti tinkamai išklausytam ir kad vertinimo ataskaitos parengimo procedūros pažeidimas, atsiradęs dėl pokalbio su pareigūnu nebuvimo, yra ir teisės būti išklausytam pažeidimas (žr. 2015 m. birželio 30 d. Sprendimo *Z / Teisingumo Teismas*, F-64/13, EU:F:2015:72, 89 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

48 Remiantis jurisprudencija, tiesioginis vertinamo asmens ir vertintojo kontaktas skatina atvirą ir detalų dialogą, leidžiantį suinteresuotiesiems asmenims, viena vertus, tiksliai įvertinti galimų nesutarimų pobūdį, priežastis ir apimtį ir, kita vertus, pasiekti geresnį tarpusavio supratimą, ypač tuo atveju, kai būtina ištaisyti labai pablogėjusią asmeninę padėtį (žr. 2015 m. birželio 30 d. Sprendimo *Z / Teisingumo Teismas*, F-64/13, EU:F:2015:72, 93 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Be tiesioginio vertintojo ir vertinamojo pokalbio vertinimas negali visiškai atlikti savo, kaip žmogiškųjų išteklių valdymo priemonės ir atitinkamo asmens profesinio tobulėjimo priemonės, funkcijos (šiuo klausimu žr. 2015 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Wahlström / Frontex*, T-653/13 P, EU:T:2015:652, 25 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

49 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju į vertinimo pokalbį ieškovė buvo pakviesta du kartus. Apie ECB vertinimo vadove nustatytą terminą jai buvo priminta du kartus. Ž-GD ją informavo, kad su orumu darbe susijusi procedūra nesustabdo vertinimo procedūros. Bylos medžiagoje nėra informacijos apie tai, kad ieškovė būtų ėmusis veiksmų, siekdama greičiau gauti atsakymą iš ECB vykdomosios valdybos nario, atsakingo už personalo klausimus, dėl profesinės sąjungos atstovo dalyvavimo vertinimo pokalbyje. Iš bylos medžiagos taip pat nematyti, kad ieškovė būtų siūliusi kompromisą neįtraukiant IPSO atstovo sudaryti palankesnes sąlygas tiesioginiam pokalbiui su vertintoju Nr. 1 per ECB vertinimo vadove nurodytą terminą.

50 Taigi reikia nuspręsti, kad prieš baigiant rengti ginčijamą vertinimo ataskaitą ieškovei buvo suteikta galimybė būti tinkamai išklausyta ir kad ji pati jos atsisakė.

51 Šiomis aplinkybėmis ieškovė negali remtis nei tuo, kad pati atsisakė dalyvauti pokalbyje dėl to, kad jo baiminosi, nes jos ir vertintojo santykiai buvo įtempti, nei situacija, kuri susiklostė dėl jos pačios, siekiant šiuo atžvilgiu užginčyti ginčijamos vertinimo ataskaitos arba vertinimo procedūros teisėtumą (šiuo klausimu žr. 1988 m. vasario 9 d. Sprendimo *Picciolo / Komisija*, 1/87, EU:C:1988:67, 24 punktą).

52 Atsižvelgiant į visas nagrinėjamo atvejo aplinkybes ir visus šio sprendimo 42–51 punktuose išdėstytus argumentus, reikia manyti, kad ECB, atsisakęs jai leisti pakviesti vertinimo pokalbyje dalyvauti profesinės sąjungos atstovą, neužkirto kelio turėti ieškovei vertinimo pokalbį, numatytą pagal ECB vertinimo vadovą, taigi nepažeidė jos teisės į gynybą.

53 Darytina išvada, kad pirmojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

54 Bendrasis Teismas mano, kad dabar tikslinga išnagrinėti antrąjį pagrindą, grindžiamą objektyvumo ir nešališkumo taisyklių ir Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio pažeidimu.

Dėl antrojo pagrindo, grindžiamo objektyvumo ir nešališkumo taisyklių ir Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio pažeidimu

55 Ieškovė iš esmės tvirtina, kad ginčijama vertinimo ataskaita yra neteisėta dėl tariamo vertintojos Nr. 2 šališkumo. Šiuo klausimu ji remiasi šios vertintojos pastabomis, pateiktomis keturiuose elektroniniuose laiškuose, nurodytuose ieškinio A.12 priedo XVII, XXV ir XXXVI dokumentuose ir A.19 priede (toliau – ginčijami dokumentai), kurios rodo, kad ji jau negalėjo savo funkcijų vykdyti objektyviai ir nešališkai.

56 Ieškovė taip pat kiek glausčiau tvirtina, kad atsižvelgiant į vertintojos Nr. 3, kuri buvo jos viršininkė delegavimo laikotarpiu, teiginius, kuriuos nurodė vertintoja Nr. 2, vertintoja Nr. 3, kuri taip pat pateikė neigiamą vertinimą jos atžvilgiu, negalėjo vertinti objektyviai.

57 Galiausiai ieškovė kalba apie įtemptus santykius su vertintoju Nr. 1 ir procedūrą dėl orumo darbe ir pažymi, kad ginčijama vertinimo ataskaita būtų galėjusi būti kitokia, jeigu būtų buvęs užtikrintas vertintojo Nr. 1 nešališkumas.

58 ECB ginčija ginčijamų dokumentų priimtinumą ir antrojo pagrindo pagrįstumą.

– *Dėl ginčijamų dokumentų priimtinumo*

59 ECB kelia klausimą dėl ginčijamų dokumentų priimtinumo ir priemonių, kurių ėmėsi ieškovė, kad juos gautų. Vis dėlto jis konkrečiai nereikalauja, kad šie dokumentai būtų pašalinti iš bylos medžiagos.

60 ECB mano, kad elektroniniai laiškai, pateikti A.12 priedo XVII ir XXV dokumentuose, yra dalis reguliaraus viršininkų susirašinėjimo, susijusio su jų vadovaujamojo pobūdžio funkcijomis, ir nėra vieši. Elektroninis laiškas, pateiktas A.12 priedo XXXVI dokumente, yra konfidencialus vertintojos Nr. 2 ir jos sutuoktinio privataus gyvenimo susirašinėjimas. Galiausiai elektroninis laiškas, pateiktas A.19 priede, yra asmeninis ir konfidencialus vertintojos Nr. 2 ir jos „ugdančiojo vadovo“ susirašinėjimas palaikant pasitikėjimu grįstus santykius, kurie reikalingi geram šios tarnybos veikimui, apie kurį ieškovė neturėtų žinoti ir kurio naudoti ji neturi teisės. ECB mano, kad tai, jog A.19 priede pateiktas elektroninis laiškas buvo anonimiškai padėtas ant ieškovės stalo (nors ECB nuomone, tai mažai tikėtina), neturi įtakos minėtam dokumentui būdingam konfidencialumui ir nepateisina to, kad ieškovė juo pasinaudotų Bendrajame Teisme.

61 Ieškovė pažymi, kad išskyrus A.19 priedą, ji kitus dokumentus jau buvo pateikusi ECB per ikiteisminę procedūrą ir jam klausimų nekilo. Ji tvirtina „nesiėmusi jokių priemonių ir šių elektroninių laiškų nepasisavinusi <…>“, o jie buvo paprasčiausiai anonimiškai padėti ant jos stalo arba įmesti į asmeninę dėžutę. Ji mano, kad ginčijami dokumentai yra itin svarbūs, siekiant parodyti, kad vertintoja Nr. 2 buvo šališka ir neobjektyvi, o nešališkumas ir objektyvumas yra būtini jos funkcijoms ieškovės atžvilgiu atlikti, ir šie dokumentai turi lemiamą reikšmę, nes jie būtini pateikto kaltinimo pagrįstumui įrodyti.

62 ECB klausimai dėl ginčijamų dokumentų priimtinumo grindžiami trimis pagrindais, t. y. pirma, tuo, kad A.12 priedo XVII ir XXV dokumentuose pateikti elektroniniai laiškai yra vidaus dokumentai, taip pat tuo, kad A.12 priedo XXXVI dokumente ir A.19 priede pateikti elektroniniai laiškai yra konfidencialūs ir asmeninio pobūdžio, ir galiausiai tuo, kad šie keturi dokumentai buvo gauti neteisėtai.

63 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad nei galimas konfidencialus nagrinėjamų dokumentų pobūdis, nei faktinė aplinkybė, kad šie dokumentai galėjo būti įgyti neteisėtai, iš principo nedraudžia jų palikti bylos medžiagoje. Iš tikrųjų, pirma, nėra nuostatos, kurioje aiškiai nustatytas draudimas atsižvelgti į neteisėtai gautus įrodymus (šiuo klausimu žr. 2015 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Dalli / Komisija*, T-562/12, EU:T:2015:270, 47 punktą; taip pat konkurencijos teisės srityje žr. 2016 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Goldfish ir kt. / Komisija*, T-54/14, EU:T:2016:455, 44 ir 76 punktus).

64 Taigi kai kuriais atvejais ieškovas neprivalo įrodyti teisėtai gavęs konfidencialų dokumentą, kuriuo grindžiamas jo ieškinys. Bendrasis Teismas yra pripažinęs, kad, siekiant suderinti saugomus interesus, reikia įvertinti, ar konkrečios aplinkybės, kaip antai lemiama dokumento pateikimo reikšmė siekiant užtikrinti skundžiamo teisės akto priėmimo procedūros teisėtumo kontrolę (šiuo klausimu žr. 2001 m. kovo 6 d. Sprendimo *Dunnett ir kt. / EIB*, T-192/99, EU:T:2001:72, 33 ir 34 punktus) arba nustatyti piktnaudžiavimą įgaliojimais (šiuo klausimu žr. 1996 m. vasario 29 d. Sprendimo *Lopes / Teisingumo Teismas*, T-280/94, EU:T:1996:28, 59 punktą), pateisina sprendimą atsisakyti išimti dokumentą iš bylos

medžiagos (2008 m. liepos 8 d. Sprendimo *Franchet ir Byk / Komisija*, T-48/05, EU:T:2008:257, 79 punktas; 2009 m. spalio 2 d. Sprendimo *Estija / Komisija*, T-324/05, EU:T:2009:381, 54 punktas ir 2015 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Dalli / Komisija*, T-562/12, EU:T:2015:270, 48 punktas).

65 Antra, Teisingumo Teismas neatmetė galimybės, kad net vidaus dokumentai tam tikrais atvejais gali būti teisėtai įtraukti į bylos medžiagą (2009 m. spalio 2 d. Sprendimo *Estija / Komisija*, T-324/05, EU:T:2009:381, 55 punktas ir 2015 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Dalli / Komisija*, T-562/12, EU:T:2015:270, 47 punktas).

66 Galiausiai reikia pažymėti, kad iš jurisprudencijos matyti, jog aplinkybės, leidžiančios vidinius dokumentus palikti bylos medžiagoje ir minėtos šio sprendimo 64 punkte, yra būtent tos, į kurias galima atsižvelgti sprendžiant, ar šiuos dokumentus, kurie gali būti gauti neteisėtais būdais, palikti bylos medžiagoje (šiuo klausimu žr. 2001 m. kovo 6 d. Sprendimo *Dunnett ir kt. / EIB*, T-192/99, EU:T:2001:72, 33 punktą ir 2009 m. spalio 2 d. Sprendimo *Estija / Komisija*, T-324/05, EU:T:2009:381, 56 punktą).

67 Kiek tai susiję su saugomų interesų suderinimu, reikia atsižvelgti į ginčijamų dokumentų, kurių autentiškumas nebuvo užginčytas, įrodomąją galią, jų gavimo sąlygas ir į tai, kad šie dokumentai yra vidaus, konfidencialūs arba asmeniniai dokumentai.

68 Pirmiausia reikia pažymėti, kad nagrinėjamu atveju ieškovė tvirtina „nesiėmusi jokių priemonių ir nepasisavinusi“ ginčijamų dokumentų, kurie paprasčiausiai buvo „anonimiškai [padėti] ant jos stalo arba įmesti į asmeninę dėžutę“. Nors ECB laikosi nuomonės, kad tai mažai tikėtina, nėra įrodyta, kad ieškovė pati neteisėtai gavo elektroninius laiškus (šiuo klausimu žr. 2015 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Dalli / Komisija*, T-562/12, EU:T:2015:270, 49 punktą).

69 Be to, Bendrasis Teismas konstatuoja, kad ECB nepateikė argumentų ar įrodymų, kuriais būtų siekiama parodyti, kad minėti dokumentai buvo gauti neteisėtai, arba kad ieškovė žinojo, kaip ginčijami dokumentai buvo gauti. Iš bylos medžiagos nematyti, kad per ikiteisminę procedūrą arba po to, kai buvo pateiktas šis ieškinys, ECB būtų pradėjęs kokį nors tyrimą, siekdamas nustatyti, kaip ieškovė gavo ginčijamus dokumentus. Taigi nagrinėjamos aplinkybės skiriasi nagrinėtųjų byloje, kurioje priimtas 2008 m. gegužės 8 d. Sprendimas *Suvikas / Taryba* (F-6/07, EU:F:2008:55). Minėtoje byloje, susijusioje su atrankos procedūra, per dvi dienas nuo tada, kai kartu su prašymu išnagrinėti prašymą dar kartą ieškovas nusiuntė Europos Sąjungos Tarybai dokumentus, kuriems taikomas komisijų darbo slaptumo reikalavimas, buvo pradėtas su saugumu susijęs patikrinimas. Paaiškėjo, kad ieškovo kolega pateko į vieno iš atrankos komisijos narių kabinetą, kai pastarojo ten nebuvo, be leidimo nukopijavo ant jo darbo stalo buvusius dokumentus ir juos nusiuntė ieškovui ir kad ieškinio ir jo priedų pateikimo dieną ieškovas žinojo, kaip minėtas kolega gavo nagrinėjamus dokumentus (žr. 2008 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Suvikas / Taryba*, F-6/07, EU:F:2008:55, 25 ir 67 punktus).

70 Tiesa, Bendrasis Teismas pažymi, kad ieškovė, kaip ir kiekvienas protingas asmuo, tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos šiuo atveju, galėjo manyti, jog ginčijami dokumentai buvo gauti neteisėtai ir abejoti asmens, kuris juos gavo, profesinio elgesio priimtinumu (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2008 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Suvikas / Taryba*, F-6/07, EU:F:2008:55, 67 punktą).

71 Vis dėlto, tai nekeičia fakto, kad nebuvo nustatytos aplinkybės, kuriomis buvo gauti ginčijami dokumentai.

72 Taip pat reikia pažymėti, kad ginčijamais dokumentais remtasi būtent kaip įrodymais, kuriais siekiama įrodyti, kad vertintoja Nr. 2 galėjo savo funkcijas atlikti objektyviai ir nešališkai, ir, kaip teigia ieškovė, šie dokumentai turi lemiamą reikšmę ir yra būtini įrodyti pateikto kaltinimo pagrįstumui.

73 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad tai, jog A.12 priedo XVII ir XXV dokumentuose pateikti elektroniniai laiškai yra vidaus dokumentai, netrukdo šių dokumentų laikyti priimtinais (žr. šio sprendimo 63, 65 ir 66 punktus). Kalbant apie elektroninius laiškus, pateiktus A.12 priedo XXXVI dokumente ir A.19 priede, galima teigti, kad nors vertintojos Nr. 2 atžvilgiu šie dokumentai gali būti laikomi asmeniniais ir konfidencialiais, jie vis dėlto yra susiję tik su darbiniais rūpesčiais, buvo išsiųsti iš darbinės elektroninio pašto dėžutės, kurią ECB suteikia savo darbuotojams, ir jų laukelyje „objektas“ nėra nieko, kas rodytų, jog tai yra asmeninio ar privataus pobūdžio laiškai.

74 Reikia pažymėti, kad nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo reikia atsižvelgti į Pagrindinių teisių chartiją, kuri, kaip nurodyta ESS 6 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje, „turi tokią pat teisinę galią, kaip ir Sutartys“. Be to, ESS 6 straipsnio 3 dalis patvirtina, kad 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytoje Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje (toliau – EŽTK) pripažintos pagrindinės teisės yra įtvirtintos Europos Sąjungos teisėje kaip bendrieji principai.

75 Pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad joje nurodytų teisių, atitinkančių EŽTK garantuojamas teises, esmė ir taikymo sritis yra tokia, kaip nustatytoji toje Konvencijoje. Pagal šios nuostatos išaiškinimą garantuojamų teisių esmė ir taikymo sritis apibrėžiama ne tik EŽTK tekste, bet ir, be kita ko, Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje (2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *DEB*, C-279/09, EU:C:2010:811, 35 punktas).

76 Tiesa, Europos Žmogaus Teisių Teismas neseniai turėjo galimybę priminti, jog elektroniniams laiškams, išsiųstiems iš darbo vietos, galėjo būti taikomas EŽTK 8 straipsnis (2018 m. vasario 22 d. EŽTT sprendimo *Libert prieš Prancūziją*, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, 24 punktas), taip pat sąvokos „privatus gyvenimas“ ir „susirašinėjimas“. Vis dėlto iš to paties sprendimo matyti, kad ne bet koks kišimasis į privatų gyvenimą gali būti laikomas EŽTK 8 straipsnio pažeidimu (šiuo klausimu žr. 2018 m. vasario 22 d. EŽTT sprendimo *Libert prieš Prancūziją*, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, 37, 46 ir 53 punktus).

77 Kiek tai susiję su A.12 priedo XXXVI ir A.19 priedo dokumentuose pateiktais elektroniniais laiškais, nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad ECB nepateikė argumentų, susijusių su teisės į privataus ir šeimos gyvenimo bei susirašinėjimo gerbimą, kuris užtikrinamas pagal Pagrindinių teisių chartijos 7 straipsnį, kuris atitinka EŽTK 8 straipsnio 1 dalį. Dėl pirmo iš šių elektroninių laiškų jis tik nurodė, kad tai yra konfidencialus vertintojos Nr. 2 ir jos sutuoktinio privataus gyvenimo susirašinėjimas. Dėl antrojo iš šių elektroninių laiškų jis taip pat lakoniškai nurodė, kad, pirma, tai yra asmeninis ir konfidencialus vertintojos Nr. 2 ir jos „ugdančiojo vadovo“ susirašinėjimas palaikant pasitikėjimu grįstus santykius, kurie reikalingi geram šios tarnybos veikimui, apie kurį ieškovė neturėtų žinoti ir kurio naudoti ji neturi teisės, ir, antra, tai, jog jis buvo anonimiškai padėtas ant ieškovės stalo, nepateisina to, kad ieškovė juo pasinaudotų Bendrajame Teisme.

78 Be to, kaip priminta šio sprendimo 63 punkte, nėra Sąjungos teisės nuostatos, kurioje aiškiai nustatytas draudimas teismo procese atsižvelgti į neteisėtai gautus įrodymus (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Goldfish ir kt. / Komisija*, T-54/14, EU:T:2016:455, 76 punktą).

79 Galiausiai tai, kad A.12 priedo XXXVI dokumente ir A.19 priede pateikti elektroniniai laiškai yra konfidencialūs, taip pat netrukdo šių dokumentų laikyti priimtinais nagrinėjant šį ieškinį (žr. šio sprendimo 63, 65 ir 66 punktus).

80 Antra, reikia pažymėti, kad ECB atmeta teiginį, grindžiamą vertintojos Nr. 2 šališkumu. Todėl ginčijamais dokumentais gali būti įrodomos aplinkybės, dėl kurių kaltinimus pateikė ieškovė, ir jie yra būtini siekiant išnagrinėti ginčijamos vertinimo ataskaitos teisėtumo klausimą. Taigi ir šiuo atžvilgiu nagrinėjamo atvejo aplinkybės skiriasi nuo aplinkybių byloje, kurioje priimtas 2008 m. gegužės 8 d. Sprendimas *Suvikas / Taryba* (F-6/07, EU:F:2008:55). Iš tikrųjų minėtoje byloje Taryba aiškiai pripažino ieškovės nurodytas aplinkybes, pateiktas siekiant pagrįsti savo argumentus, kad atrankos

procedūra buvo neteisėta. Taigi Bendrasis Teismas nusprendė, kad kai kurie dokumentai nebuvo būtini siekiant išnagrinėti aptariamos atrankos procedūros teisėtumo klausimą (2008 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Suvikas / Taryba* (F-6/07, EU:F:2008:55, 68 punktas).

81 Galiausiai ieškovė, kurios teiginys nebuvo užginčytas, teigia, kad, išskyrus A.19 priedą, ji kitus dokumentus jau yra pateikusi ECB per ikiteisminę procedūrą ir jam klausimų nekilo. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad 2016 m. gegužės 2 d. sprendime, kuriuo atmetamas prašymas dėl peržiūros administracine tvarka, minėti dokumentai nėra aiškiai paminėti. 2016 m. rugsėjo 15 d. sprendime, kuriuo atmetamas skundas, pažymima, kad ieškovė tvirtina, jog ginčijama vertinimo ataskaita akivaizdžiai yra neobjektyvi, nėra neutrali ir yra šališka, ir kad ji pateikė dokumentus, kuriais tariamai patvirtinamas jos viršininkų noras „imtis atsakomųjų veiksmų“ ją atšaukiant. Minėtame sprendime pažymėta, kad ginčijamos vertinimo atskaitos turinys tikrai nerodo noro imtis atsakomųjų veiksmų arba piktnaudžiauti įgaliojimais ir kad vien tik remiantis pateiktais įrodymais negalima daryti išvados, kad buvo piktnaudžiauta įgaliojimais.

82 Atsižvelgiant į šiuos argumentus ir į konkrečias šios bylos aplinkybes, ginčijamų dokumentų pobūdį ir šio sprendimo 63–66 punktuose ir 78 punkte nurodytą jurisprudenciją, reikia pripažinti, kad ginčijami dokumentai yra priimtini.

– Dėl antrojo pagrindo, grindžiamo objektyvumo ir nešališkumo taisyklių bei Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio pažeidimu, pagrįstumo

83 Pirma, ieškovė teigia, kad vertintoja Nr. 2 jai ne kartą pateikė vertinimus viršijant vertinimų, kuriuos gali pateikti padalinio viršininkas ir antrasis vertintojas, ribas, taip parodant šališkumą ir išankstinį nusistatymą jos atžvilgiu. Taigi tariamai nebuvo užtikrinta, kad būtų laikomasi subjektyvaus nešališkumo reikalavimo.

84 Ieškovė konkrečiai nurodo:

– kad 2015 m. liepos 16 d. vertintojos Nr. 2 elektroniniame laiške savo sutuoktiniui (A.12 priedo XXXVI dokumentas) ši vertintoja:

  – nurodė ketinanti paprašyti, kad ECB vykdomosios valdybos narys „[ją] atšauktų“, jos atvejį pavadindama pavyzdiniu netinkamų darbo rezultatų prasme,

  – paminėjo, kad ieškovė ginčijo ankstesnius jos priimtus sprendimus ir vertintojo Nr. 1 sprendimus, ir tai ji vertina neigiamai,

  – teigė, kad dėl jos sukeltos „netvarkos“ ieškovės reputacija tokia bloga, kad jos nenorėtų įdarbinti jokia tarnyba, įskaitant [*konfidencialu*]-GD, į kurį ji buvo deleguota,

– kad 2015 m. birželio 11 d. elektroniniu laišku, pateiktu bylos medžiagos A.19 priede, savo „ugdančiajam vadovui“ vertintoja Nr. 2 rašė: „net mintis, kad pasibaigus delegavimo laikotarpiui ji grįžta į [DIV [*konfidencialu*]] man kelia pyktį“ (*the sheer thought of her coming back makes me angry*); „tai man kelia didelį pyktį“ (*it just makes me very angry*); „turiu surasti būdą, kaip apriboti jos poveikį mums ir visų pirma man pačiai“ (*I have to think of ways to limit her impact on us and myself, in particular*),

– kad 2015 m. kovo 20 d. elektroniniame laiške (A.12 priedo XVII dokumentas) vertintoja Nr. 2 pateikė neigiamą vertinimą jos atžvilgiu ir kad tame laiške ji nurodė, jog vertintoja Nr. 3 nenorėjo, kad ji būtų deleguota,

– kad 2015 m. vasario 9 d. elektroniniame laiške, pateiktame A.12 priedo XXV dokumente, trims „[*konfidencialu*]“ GD aukščiausiosios vadovybės atstovams vertintoja Nr. 2 rašė stebėdamasi, kad ieškovė yra įtraukta į projektui [*konfidencialu*] deleguotų tarnautojų sąrašą, „atsižvelgiant į tai, kad Jūs žinote, kaip [ieškovė] dirba ECB“ ([*g]iven that you know about [the applicant's] performance here in the Bank*), ir kad vertintoja Nr. 2 tokiu būdu, nesilaikydama jokios reglamentuotos ir skaidrios procedūros, ECB aukščiausiosios vadovybės atstovams pranešė, kad jos darbo rezultatai buvo blogi, kad jos dalyvavimas šiame projekte yra kritikuotinas, kad ji negalėjo dalyvauti šiame projekte ir neturėjo teisės jame dalyvauti dėl tariamai netinkamų darbo rezultatų,

– kad 2015 m. balandžio 14 d. elektroniniame laiške, susijusiame su protokolu dėl jos laikotarpio vidurio vertinimo, vertintoja Nr. 2 nurodė pageidaujanti nesusitikti su ja, nurodydama, kad: „[T]rumpai tariant, kodėl man primygtinai reikėtų su ja pasikalbėti, jeigu žinome, kad mūsų ir jos pozicijos yra nesuderinamos?“ (*In the spirit of economising, why should I insist on talking to her when we know that her position and our position are orthogonal*?)

85 Ieškovė teigia, kad ginčijamoje vertinimo ataskaitoje pateiktus vertinimus reikėtų vertinti atsižvelgiant į šį nešališkumo reikalavimo, kurio laikytis reikalaujama pagal Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnį, pažeidimą ir kad šie vertinimai būtų galėję būti kitokie, jeigu būtų buvęs užtikrintas tiek vertintojos Nr. 2, tiek vertintojo Nr. 1 nešališkumas. Šiuo klausimu ieškovė atkreipia dėmesį į kai kurias vertintojos Nr. 2 pastabas ginčijamos vertinimo ataskaitos 5.2 punkte, visų pirma susijusias su tuo, kad:

– ji tariamai elgėsi nesąžiningai, nes apėjo savo viršininkus,

– ji užginčijo 2014 m. vertinimo ataskaitą ir sprendimą dėl 2014 m. ASBR, kurią vertintoja Nr. 2 vertino kaip kliūtį ją deleguoti į [*konfidencialu*]-GD,

– ji bandė atsakomybę permesti savo viršininkams,

– jai delegavimas „nebuvo sėkmingas“,

– jos darbo našumas buvo nepakankamas, nes nesiekė lygmens, kurio buvo galima tikėtis iš [*konfidencialu*].

86 Ieškovė mano, kad savo susirašinėjimu ir jo turiniu trečiųjų asmenų atžvilgiu vertintoja Nr. 2 ne tik išplatino jos reputacijai žalingą informaciją, bet taip pat tai darė šmeižikiškai.

87 Antra, ieškovė tvirtina, kad vertintoja Nr. 3 negalėjo jos įvertinti objektyviai, nes, kaip nurodyta viename iš ginčijamų dokumentų – 2015 m. kovo 20 d. elektroniniame laiške (A.12 priedo XVII dokumentas) – vertintoja Nr. 3, remdamasi „atveju“, kuriuo ji domėjosi dirbdama [*konfidencialu*]-GD, t. y. ieškovės pateiktu skundu dėl priekabiavimo, kuris galiausiai nebuvo pripažintas pagrįstu, nurodė nenorinti delegavimo.

88 Trečia, ieškovė tvirtina, kad ginčijama vertinimo ataskaita būtų galėjusi būti kitokia, jeigu būtų buvęs užtikrintas vertintojo Nr. 1 nešališkumas.

89 ECB tvirtina, kad antrasis pagrindas yra nepagrįstas. Pirma, ieškovė nepateikė įrodymo, kad vertintoja Nr. 2 nesilaikė objektyvumo ir nešališkumo reikalavimo. Nors iš kai kurių bylos dokumentų matyti, kad ieškovė galėjo sukelti vertintojos Nr. 2, taip pat, vertintojos Nr. 3 nusivylimą, šis nusivylimas kilo ne dėl asmeninių jausmų, bet dėl nuovargio darbe, susijusio su ieškovės darbo našumu, o tai nerodo šališkumo ir neobjektyvumo. ECB tvirtina, kad vertintoja Nr. 2 neperžengė savo, kaip padalinio vadovės, atsakingos už komandą ir besirūpinančios geru savo institucijos veikimu, funkcijų ribų. Atlikdama viršininkės pareigas ji pateikė savo nuomonę ir išreiškė susirūpinimą dėl žalingos situacijos savo tarnyboje. ECB taip pat teigia, kad nors vertintojos Nr. 2 elgesys galėjo sukelti sunkumų, *quod not*, jos įsikišimas neturėjo įtakos bendram ieškovės vertinimui, nes vertintoja Nr. 2, kaip antroji

vertintoja, tik patvirtinto kritiką, pateiktą vertintojo Nr. 1, kurio tariamas šališkumas nebuvo įrodytas. Galiausiai ECB mano, kad ieškovės teiginys, kad ginčijama vertinimo ataskaita galėjo būti kitokia, jeigu ją būtų vertinęs objektyvus ir nešališkas antrasis vertinimas, grindžiamas šališkumo prielaida ir yra visiškai spekuliatyvus.

90 Visų pirma reikia pažymėti, kad negalima pritarti kaltinimui, grindžiamam tuo, jog 2015 m. liepos 16 d. elektroniniu laišku, kurį vertintoja Nr. 2 siuntė savo sutuoktiniui (A.12 priedo XXXVI dokumentas), buvo paskleistas šmeižikiškas gandas dėl ieškovės. Nepateikta jokio paaiškinimo, kuris leistų vertinti jo pagrįstumą. Be to, nagrinėjamame elektroniniame laiške nenurodoma ieškovės pavardė. Be to, iš bylos medžiagos nematyti, kad vertintoja Nr. 2 jį būtų išplatinusi ne tik jo gavėjui, savo sutuoktiniui, bet ir kitiems asmenims, ir būtent ieškovė pati jį įtraukė į ikiteisminės procedūros ir šio ieškinio bylos medžiagą.

91 Antra, kiek tai susiję su tariamu vertintojo Nr. 1 ir vertintojos Nr. 3 šališkumu, reikia pažymėti, kad tam pagrįsti ieškovė nepateikia įrodymų ar išsamių argumentų, kuriais būtų grindžiami šie kaltinimai. Dėl vertintojo Nr. 1 ieškovė tik nurodo galimą įtampą, nesutarimus ir procedūrą, susijusią su orumu darbe. Dėl vertintojos Nr. 3 ji tik daro bendrą išvadą, remdamasi teiginiais, esančiais bylos dokumente. Šiuose faktiniuose pareiškimuose nėra nei pakankamai aiškių, objektyvių ir nuoseklių įrodymų, kuriais būtų galima pagrįsti jų tikrumą ar tikėtinumą, nei paaiškinimo ar argumentų, leidžiančių įvertinti jų pagrįstumą (šiuo klausimu žr. 2001 m. kovo 6 d. Sprendimo *Connolly / Komisija*, C-274/99 P, EU:C:2001:127, 113 punktą). Darytina išvada, kad abu ieškovės pateiktus kaltinimus reikia atmesti kaip nepagrįstus.

92 Be to, reikia pažymėti, kad bet kuriam vertinimo procesui būdinga tai, kad kartais išvados neatitinka suinteresuotojo asmens lūkesčių. Taip pat bet kokia vadovavimo komandai arba tarnybai veikla pasižymi tuo, kad žodžiu arba raštu, neformaliai arba formaliai tarp viršininkų, įtraukiant ir žmogiškųjų išteklių tarnybą, keičiamasi informacija apie komandos arba tarnybos veikimą ir pasiektus rezultatus, taip pat kilusius sunkumus. Todėl pačios tokios išvados ar pats toks keitimasis informacija nėra šmeižikiški.

93 Kiek tai susiję su kaltinimu, grindžiamu vertintojos Nr. 2 šališkumu ir neobjektyvumu, reikia priminti, kad pagal Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio 1 dalį kiekvienas asmuo turi teisę, be kita ko, į tai, kad Sąjungos institucijos jo reikalus tvarkytų nešališkai. Šis nešališkumo reikalavimas, bet kita ko, apima subjektyvų nešališkumą, pagal kurį reikalaujama, kad pirminės atrankos komisijos nariai nereikštų šališkumo ar išankstinio nusistatymo; asmeninis nešališkumas preziumuojamas tol, kol neįrodyta kitaip (2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Spadafora / Komisija*, T-250/16 P, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:866, 74 ir 75 punktai; taip pat pagal analogiją žr. 2012 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija / Strack*, T-197/11 P ir T-198/11 P, EU:T:2012:690, 113 punktą).

94 Be to, kaip šalys priminė, pagal suformuotą jurisprudenciją, nors negalima atmesti galimybės, kad dėl pareigūno ir jo vadovo nesutarimų pastarasis gali susierzinti, tokia galimybė savaime nereiškia, jog jis negalės objektyviai įvertinti suinteresuotojo pareigūno nuopelnų. Be to, buvo nuspręsta, kad net aplinkybė, kad tarnautojas padavė skundą dėl pareigūno, turinčio vertinti jo profesinius pasiekimus, vykdomo priekabiavimo, nesant kitų aplinkybių, savaime neleidžia abejoti skunde nurodyto asmens nešališkumu (žr. 2015 m. birželio 30 d. Sprendimo *Z / Teisingumo Teismas*, F-64/13, EU:F:2015:72, 71 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

95 Taip pat, iš jurisprudencijos matyti, kad tik viršininkų įsitraukimas į darbuotojų, kuriems jie vadovauja, darbinę veiklą gali jiems leisti tinkamiausiai įvertinti jų vadovaujamų asmenų veiklą (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 30 d. Sprendimo *Z / Teisingumo Teismas*, F-64/13, EU:F:2015:72, 72 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Argumento, pagal kurį nei skyriaus vadovas, nei bet kuris kitas tarnybos, kurioje įdarbintas darbuotojas, viršininkas neturėtų dalyvauti vertinimo procedūroje, pripažinimas

lemtų, kad negalėtų būti užtikrintas tinkamas darbuotojo pasiekimų ir jo elgesio tarnyboje įvertinimas (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 30 d. Sprendimo *Z / Teisingumo Teismas*, F-64/13, EU:F:2015:72, 72 punktą).

96 Galiausiai pagal suformuotą jurisprudenciją vertinimo ataskaitoje pateikiama laisva vertintojų nuomonė. Darytina išvada, kad minėtoje ataskaitoje pateiktiems vertinimams, kaip ir bet kokiai asmeninei nuomonei, būdingas tam tikras subjektyvumas (šiuo klausimu žr. 2006 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Angelidis / Parlamentas*, T-416/03, EU:T:2006:375, 107 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

97 Nagrinėjamu atveju ieškovė tvirtina, kad, atsižvelgiant į ginčijamus dokumentus, ginčijamoje vertinimo ataskaitoje pateikti vertintojos Nr. 2 vertinimai yra šališki. Reikia pažymėti, kad ginčijami dokumentai susiję su laikotarpiu nuo 2015 m. vasario iki liepos mėnesio, o paskutinis 2015 m. liepos 16 d. elektroninis laiškas buvo parengtas keturiais mėnesiais anksčiau, nei vertintoja Nr. 2 papildė ginčijamą vertinimo ataskaitą savo vertinimu.

98 Reikia pripažinti, kad iš šio sprendimo 94 punkte nurodytos jurisprudencijos matyti, jog vertinamo asmens ir vertintojo nesutarimai ir tam tikras pastarojo susierzinimas savaime nereiškia, jog vertintojas negalės objektyviai įvertinti suinteresuotojo asmens nuopelnų. Taip pat reikia pažymėti, kad ginčijamoje vertinimo ataskaitoje pateikti vertinimai, net jei negatyvūs, savaime negali būti laikomi įrodymais, kad ši ataskaita parengta šališkai ir neobjektyviai.

99 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad priimtinais pripažinti (žr. šio sprendimo 82 punktą) ginčijami dokumentai yra pakankamai tikslūs, objektyvūs ir nuoseklūs įrodymai, kuriais galima pagrįsti ieškovės teiginių dėl vertintojos Nr. 2 subjektyvaus nešališkumo stokos tikrumą ar tikėtinumą (šiuo klausimu žr. 2001 m. kovo 6 d. Sprendimo *Connolly / Komisija*, C-274/99 P, EU:C:2001:127, 113 punktą). Šios išvados nepaneigia ECB argumentas, kad nors vertintojos Nr. 2 elgesys galėjo sukelti sunkumų, *quod not*, jos įsikišimas neturėjo įtakos bendram ieškovės vertinimui, nes vertintoja Nr. 2 tik patvirtino vertintojo Nr. 1 pateiktą kritiką. Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad vertintojo Nr. 1 nešališkumas negali trukdyti manyti, kad antrasis vertinimas yra neteisėtas dėl vertintojos Nr. 2 šališkumo. Vieno vertintojo elgesys gali lemti, kad visa vertinimo ataskaita yra neteisėta (pagal analogiją žr. 2008 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Suvikas / Taryba*, F-6/07, EU:F:2008:55, 97 punktą). Iš tikrųjų pagal ECB nustatytą vertinimo procedūrą antrojo vertintojo, kuris yra pirmojo viršininkas, vertinimas yra garantija atitinkamam darbuotojui, kuris turi pasitikėti šio viršininko patirtimi ir nešališkumu.

100 Nors nagrinėjamu atveju ginčijamoje vertinimo ataskaitoje pateikti komentarai apie ieškovę, kad ir kokie negatyvūs jie būtų, neperžengia didelės vertintojo diskrecijos ribų ir, kalbant konkrečiai, neperžengia į atitinkamą asmenį nukreiptos užgaulios arba žeidžiančios kritikos ribos, reikia konstatuoti, kad ieškovė pateikė įrodymų, patvirtinančių, kad per 2015 m. vertinimo procedūrą vertintoja Nr. 2 ne kartą jos atžvilgiu išsakė labai neigiamą nuomonę.

101 Savo 2015 m. vasario 9 d. elektroniniame laiške trims ECB aukščiausiosios vadovybės atstovams dėl [*konfidencialu*] projekto (A.12 priedo XXV dokumentas) vertintoja Nr. 2 klausia, ar jie žino apie ieškovės dalyvavimą minėtame projekte, atsižvelgiant į tai, kad jie žino apie jos darbo rezultatus ECB, išreiškia abejones dėl šio asmens dalyvavimo, pažymėdama, kad ji „neįžvelgia šio paskyrimo motyvų“ (*I don’t see the rationale behind this nomination*) ir jų prašydama jai „nurodyti į ką šiuo klausimu kreipt[is]“ (*Could you <…> let me know whom to approach in this matter*?), atrodo, nori imtis veiksmų šiuo klausimu.

102 Be to, 2015 m. kovo 20 d. elektroniniame laiške dėl projekto [*konfidencialu*] srityje, kurį vertintoja Nr. 2 siuntė O., kurio kopija buvo nusiųsta vertintojui Nr. 1 (A.12 priedo XVII priedas), yra šiek tiek ironiškų vertintojos Nr. 2 pastabų, t. y.: „deja, [vertintoja Nr. 3] apie [ieškovę] žino daugiau nei mes, nes atitinkamu klausimu ji dirbo ne tik tada, kai dirbo [*konfidencialu*]-GD, bet ir kai dirbo [*konfidencialu*]-GD“ ([*appraiser 3] unfortunately knows more about [the applicant] than we do because she has been involved in the case not only when she was in DG-[confidential] but also in*

DG-[confidential]); „faktiškai [vertintoja Nr. 3] realiai nepageidauja [ieškovės] savo komandoje (kokia staigmena)“ [*de facto, [appraiser 3] does not really want to have [the applicant] in her team (surprise, surprise)*].

103 2015 m. birželio 11 d. elektroniniame laiške, kurį vertintoja Nr. 2 nusiuntė savo „ugdančiajam vadovui“ (A.19 priedas), pateiktos pastabos yra dar negatyvesnės, nes vertintoja Nr. 2 išreiškia savo pasipiktinimą dėl minties, kad pasibaigus delegavimui ieškovė grįžtų dirbti į DIV / [*konfidencialu*], laiko ir energijos, kuriuos ieškovė „pavogs“, ir palengvėjimą ar laikiną atokvėpį delegavimo laikotarpiu („ji yra deleguota ir tai mums suteikė tiek papildomo laiko ir energijos, kad vien mintis, kad ji grįžtų manęs negąsdina, bet kelia pyktį <…> jos „vagiamas“ laiko ir energijos kiekis man kelia didelį pyktį ir nusivylimą“) (*she is on secondment and this has given us so much more additional time and energy that the sheer thought of her coming back makes me angry not scared <…> it just makes me very angry and frustrated how much time and energy she “steals” from us*).

104 Galiausiai reikia pažymėti, kad 2015 m. liepos 16 d. elektroniniame laiške, vertintojos Nr. 2 nusiųstame sutuoktiniui, kuriame pateikiamos penkios priežastys, dėl kurių ji norėtų susitikti su ECB vykdomosios valdybos nariu, ir kuris susijęs su „klausimu dėl darbuotojų“ (A.12 priedo XXXVI dokumentas), nurodomas pavyzdinis netinkamų darbo rezultatų atvejis jos padalinyje, kuris galėtų padėti nustatyti ir galutinai išspręsti klausimą dėl dabartinių procedūros dėl nepakankamos profesinės kompetencijos spąstų. Vertintoja Nr. 2 konstatuoja, kad aptariamas asmuo pradėjo skundo procedūrą prieš ją ir vertintoją Nr. 1 ir kad ji buvo įsitraukusi ne tik į bylą, kuri buvo nagrinėta Europos Sąjungos Tarnautojų teisme, bet ir į kitus konfliktus bei prašymus dėl peržiūros administracine tvarka. Vertintoja Nr. 2 pažymi, kad atsižvelgiant į konfliktus, į kuriuos praeityje buvo įsitraukęs aptariamas asmuo, šis asmuo buvo deleguotas į kelis kitus GD, kurie, deja, nenorėjo jos pasilikti, ir kad minėto asmens reputacija yra tokia, kad ji negali būti deleguota kitur. Galiausiai vertintoja Nr. 2 pažymi, kad aptariam asmeniui ji skiria neproporcingą kiekį laiko ir energijos (20 % savo laiko), kad viena iš priežasčių, dėl kurių DIV / [*konfidencialu*] gerai veikė paskutinius tris mėnesius, yra ta, kad šis asmuo buvo deleguotas, o kadangi ji „sugadino“ jos delegavimą, ji vėl grįžo dirbti į DIV / [*konfidencialu*].

105 Iš šio sprendimo 100–104 punktuose pateiktų teiginių matyti, kad ginčijami dokumentai parodo ne tik nuovargį darbe, kaip teigia ECB, bet taip pat labai stiprius ir neigiamus vertintojos Nr. 2 asmeninius jausmus ieškovės atžvilgiu.

106 Šiomis aplinkybėmis vertintojos Nr. 2 teiginiais ginčijamuose dokumentuose gali būti įrodyta subjektyvaus nešališkumo stoka arba bent jau tokios stokos tikėtinumas. Juo labiau kad remiantis ECB vertinimo vadovu vertintojos Nr. 2, kaip antrojo vertintojo, vaidmuo buvo papildyti pirmojo vertintojo vertinimą, peržiūrėti pirmųjų vertintojų vertinimus, siekiant užtikrinti sąžiningą ir teisingą požiūrį padalinyje, ir spręsti ginčus kilus dideliems nesutarimams tarp pirmojo vertintojo ir vertinamo asmens.

107 Darytina išvada, kad antrąjį ieškinio pagrindą reikia pripažinti pagrįstu.

108 Vien šios išvados pakanka pateisinti, kad būtų panaikinta ginčijama vertinimo ataskaita, nesant reikalo nagrinėti kitų ieškovės pateiktų argumentų pagal pirmojo pagrindo antrą ir trečią dalis ir trečiąjį pagrindą.

Dėl reikalavimo panaikinti sprendimą dėl 2015 m. ASBR

109 Iš esmės savo reikalavimą panaikinti sprendimą dėl 2015 m. ASBR ieškovė grindžia ginčijamos vertinimo ataskaitos neteisėtumu ir tuo, kad negalėjo susitikti su savo vertintoju perduodant sprendimą dėl 2015 m. ASBR, kad dėl šio sprendimo jai būtų pateikti papildomi paaiškinimai, kaip nustatyta su ASBR susijusiose gairėse.

110 ECB tvirtina, kad reikalavimas panaikinti sprendimą dėl 2015 m. ASBR yra akivaizdžiai nepagrįstas.

111 Iš šio sprendimo 106–108 punktų matyti, kad vertintojos Nr. 2 teiginiais ginčijamuose dokumentuose gali būti įrodyta subjektyvaus nešališkumo stoka arba bent jau tokios stokos tikėtinumas, todėl ginčijama vertinimo ataskaita turi būti panaikinta.

112 Atsižvelgiant į vertinimo procedūros ir ASBR procedūros „netiesioginį ryšį“, nustatytą remiantis su ASBR susijusių gairių 3 punktu, nors jomis siekiama skirtingų tikslų, jos turi būti nuoseklios, todėl taip pat reikia panaikinti sprendimą dėl 2015 m. ASBR.

Dėl reikalavimų atlyginti žalą

113 Pirma, ieškovė tvirtina, kad panaikinus ginčijamą vertinimo ataskaitą ir sprendimą dėl 2015 m. ASBR, ECB turės iš naujo atlikti jos vertinimą ir priimti naują sprendimą dėl ASBR, taigi atkurti jos finansines teises nuo 2016 m. sausio 1 d. su palūkanomis, apskaičiuotomis taikant ECB pagrindinę palūkanų normą, padidintą dviem procentiniais punktais.

114 Antra, ieškovė reikalauja, kad iš ECB būtų priteista 15 000 EUR jos neturtinei žalai atlyginti. Ieškovė mano, kad vien panaikinus ginčijamą vertinimo ataskaitą ir sprendimą dėl 2015 m. ASBR nebus atlyginta visa neturtinė žala, kurią ji patyrė ir kuri gali būti atskirta nuo neteisėtumo, kuriuo grindžiamas prašomas panaikinimas. Dėl vertintojo Nr. 1 ir vertintojos Nr. 2 elgesio jos atžvilgiu, nurodyto ginčijamoje vertinimo ataskaitoje, kuriuo iškelta abejonė dėl jos sąžiningumo ir lojalumo ECB ir kuriuo tretiesiems asmenims pateikti netinkami ir šmeižikiški vertinimai, negerbiant jos privataus gyvenimo ir apie ją skleidžiant gandus, ji patyrė didelę žalą, viešai kenkiančią jos reputacijai ir orumui.

115 ECB tvirtina, kad jeigu nėra neteisėtumo, bet koks reikalavimas atlyginti žalą neturi pagrindo. Be to, ECB tvirtina, kad ieškovė turi įrodyti savo tariamos turtinės ir neturtinės žalos, kurią lėmė su ginčijamos vertinimo ataskaitos ir sprendimo dėl 2015 m. ASRB priėmimu nesusiję veiksmai, kurių šiuo atveju nėra, tikrumą.

116 Pagal SESV 266 straipsnio pirmą pastraipą institucija, įstaiga ar organas, kurio aktas buvo paskelbtas negaliojančiu, privalo imtis būtinų priemonių sprendimui įvykdyti. Todėl ECB turi nustatyti priemones, būtinas šiam sprendimui įvykdyti, ir padaryti atitinkamas išvadas dėl 2015 m. vertinimo procedūros ir 2015 m. ASBR procedūros.

117 Kiek tai susiję su prašymu atlyginti ieškovės tariamai patirtą neturtinę žalą, reikia priminti, kad pagal viešosios tarnybos srityje suformuotą jurisprudenciją Sąjungos deliktinė atsakomybė kyla tuo atveju, kai tenkinamos visos šios sąlygos: institucijų veiksmai, kuriais jos kaltinamos, yra neteisėti, padaryta reali žala ir egzistuoja priežastinis ryšys tarp šių veiksmų ir nurodytos žalos (1994 m. birželio 1 d. Sprendimo *Komisija / Brazzelli Lualdi ir kt.*, C-136/92 P, EU:C:1994:211, 42 punktas; taip pat žr. 2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Komisija / Petrilli*, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 45 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Šios trys sąlygos yra kumuliacinės, todėl neįvykdžius kurios nors vienos iš jų Sąjungos atsakomybės nekyla (žr. 2017 m. gegužės 17 d. Sprendimo *PG / Frontex*, T-583/16, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:344, 97 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2017 m. spalio 26 d. Sprendimo *Paraskevaidis / Cedefop*, T-601/16, EU:T:2017:757, 78 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

118 Darytina išvada, kad net nustačius Sąjungos institucijos, įstaigos ar organo padarytą pažeidimą Sąjungos atsakomybė gali faktiškai kilti tik jei ieškovui pavyksta įrodyti savo patirtos žalos tikrumą (šiuo klausimu žr. 2017 m. spalio 26 d. Sprendimo *Paraskevaidis / Cedefop*, T-601/16, EU:T:2017:757, 79 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

119 Taip pat reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją pats neteisėto akto panaikinimas gali reikšti tinkamą ir iš esmės pakankamą bet kokios neturtinės žalos, galėjusios atsirasti dėl šio akto, atlyginimą (2004 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Montalto / Taryba*, T-116/03, EU:T:2004:325, 127 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 1987 m. liepos 9 d. Sprendimo *Hochbaum ir Rawes / Komisija*, 44/85, 77/85, 294/85 ir 295/85, EU:C:1987:348, 22 punktą).

120 Vis dėlto vien neteisėto akto panaikinimas negali reikšti tinkamo žalos atlyginimo, jei skundžiamame akte aiškiai neigiamai vertinami ieškovo gebėjimai ir taip galima jį įžeisti (šiuo klausimu žr. 1990 m. vasario 7 d. Sprendimo *Culin / Komisija*, C-343/87, EU:C:1990:49, 27–29 punktus; 2000 m. kovo 23 d. Sprendimo *Rudolph / Komisija*, T-197/98, EU:T:2000:86, 98 punktą ir 2005 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Cwik / Komisija*, T-155/03, T-157/03 ir T-331/03, EU:T:2005:447, 205 ir 206 punktus), arba ieškovas įrodo, kad patyrė neturtinę žalą, kuri gali būti atskirta nuo neteisėtumo, dėl kurio panaikinamas aktas, ir kuri negali būti visiškai atlyginta panaikinant tą aktą (2006 m. birželio 6 d. Sprendimo *Girardot / Komisija*, T-10/02, EU:T:2006:148, 131 punktas ir 2009 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Michail / Komisija*, T-49/08 P, EU:T:2009:456, 88 punktas).

121 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad nėra įrodyta, jog ginčijamoje vertinimo ataskaitoje pateiktas vertintojo Nr. 1 vertinimas būtų klaidingas. Be to, ieškovė nepateikė jokių pirminių įrodymų galimam vertintojo Nr. 1 šališkumui pagrįsti.

122 Be to, bet kokia neturtinė žala, kurią ieškovė galėjo patirti dėl ginčijamos vertinimo ataskaitos ir sprendimo dėl 2015 m. ASBR, tiesiogiai kyla dėl vertintojos Nr. 2 subjektyvaus nešališkumo nebuvimo, taigi dėl nustatyto neteisėtumo. Be to, kaip nurodyta šio sprendimo 100 punkte, ginčijamoje vertinimo ataskaitoje pateikti komentarai apie ieškovę, kad ir kokie negatyvūs, nėra įžeidžiantys.

123 Galiausiai, kadangi ieškovė prašo atlyginti galimai patirtą neturtinę žalą, grindžiamą ginčijamais dokumentais, reikia pažymėti, kad iš jurisprudencijos, priimtos nagrinėjant Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų 90 ir 91 straipsniais grindžiamus ieškinius, matyti, kad kai tariama žala kyla ne dėl akto, kurį prašoma panaikinti, bet dėl tariamai padarytų nusižengimų ir neveikimo, ikiteisminė procedūra būtinai turi būti pradėta pateikiant prašymą administracijai atlyginti šią žalą (šiuo klausimu žr. 2015 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Gioria / Komisija*, F-82/14, EU:F:2015:108, 74 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Šią jurisprudenciją reikia pagal analogiją taikyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 50a straipsniu, Europos centrinių bankų sistemos ir ECB statuto 36.2 straipsniu ir ECB įdarbinimo sąlygų 42 straipsniu grindžiamiems ieškiniams. Darytina išvada, kad tokie reikalavimai atlyginti žalą yra nepriimtini, nes iki ieškinio pateikimo ECB nebuvo pateiktas ginčijamais dokumentais grindžiamas prašymas atlyginti galimą neturtinę žalą (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2015 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Gioria / Komisija*, F-82/14, EU:F:2015:108, 76 punktą).

124 Darytina išvada, kad ginčijamos vertinimo išvados ir sprendimo dėl 2015 m. ASRB panaikinimo dėl nurodytų motyvų pakanka, kad būtų atlyginta galima ieškovės patirta neturtinė žala.

125 Taigi reikalavimus dėl žalos atlyginimo reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

126 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

127 Kadangi ECB iš esmės pralaimėjo bylą, iš jo priteisiamos bylinėjimosi išlaidos pagal ieškovės pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (devintoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Panaikinti QB vertinimo ataskaitą, susijusią su 2015 m. vertinimo procedūra, ir Europos Centrinio Banko (ECB) 2015 m. gruodžio 15 d. sprendimą, kuriuo atsisakoma QB padidinti darbo užmokestį.**

2. **Atmesti likusią ieškinio dalį.**

3. **ECB padengia savo ir QB patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

Gervasoni Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Paskelbtas 2018 m. lapkričio 8 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.